

РЕФОРМА ЕНЕРГЕТИКИ

ОЦІНКА ОСНОВНИХ ІНІЦІАТИВ

(СТАНОМ НА ВЕРЕСЕНЬ 2015 РОКУ)

Зміст

ВСТУП. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РЕФОРМИ ЕНЕРГЕТИКИ	2
I. ТЕХНІЧНА ОЦІНКА ТА НАСЛІДКИ РОЗРОБКИ РЕФОРМИ.....	3
1. Нафтогазовий сектор.....	3
2. Електроенергетичний сектор	5
3. Вугільний сектор.....	7
4. Ядерно-енергетичний сектор.....	10
5. Загальноінституційне регулювання	11
6. Узагальнена оцінка.....	13
II. МІЖСЕКТОРАЛЬНИЙ ВПЛИВ РЕФОРМИ ЕНЕРГЕТИКИ	14
III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНАМ ВЛАДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ.....	15
Додаток: Інформація щодо основних показників (бази) реформи енергетики станом на вересень 2015 року.....	16.

ВСТУП. ІДЕНТИФІКАЦІЯ РЕФОРМИ ЕНЕРГЕТИКИ

У 2014 році в Україні інтенсивність використання енергії на одиницю ВВП склала 0,32 кг. нафтового еквівалента на 1 дол. США, тоді як аналогічні показники країн ЄС не перевищують 0,15 кг. нафтового еквівалента. При цьому, рівень енергоспоживання склав 103 млн. т. нафтового еквівалента і наблизив її до таких найбільших індустріально-розвинених країн ЄС як Німеччина, Франція і Великобританія – 307, 243 і 178 млн. нафтового еквівалента, відповідно¹.

Суттєве перевищення енергоємності ВВП України при менших обсягах споживання енергії знижує конкурентні переваги національної економіки у порівнянні з економікою ЄС і, майже, унеможлиблює синхронізацію основних державних політик у контексті євроінтеграції.

На сьогодні в умовах економічної нестабільності в Україні та дефіциту енергоресурсів, їх ефективне використання, виробництво та диверсифікація визначають пріоритетні цілі реформи національного енергетичного сектору у цілому.

У рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС сторони домовилися розвивати співробітництво на основі принципів спільних інтересів, взаємності, прозорості та передбачуваності, що відповідають ринковій економіці. Шляхом поступової адаптації законодавства України до *acquis communautaire* планується створити необхідні умови для лібералізації енергоринків, ефективного використання енергоресурсів, підвищення галузевої конкуренції, недискримінаційного ціноутворення, а також запобігання корупції.

З загостренням енергетичних загроз як на національному, так і глобальному рівнях, які пов'язані зі збройними конфліктами, нестабільною ринковою кон'юнктурою та переведенням вирішення ключових питань співробітництва у цій сфері у політичну площину, Україна опинилася в ситуації, коли без формування комплексного підходу до вирішення проблемних питань реформування національної енергетики не буде успішним.

Крім того, діяльність ЄС щодо законодавчого закріплення вже у першій половині 2016 року основ функціонування власного Енергетичного Союзу для збільшення обсягів та диверсифікації енергоресурсів, зменшення залежності від їх імпорту, скорочення обсягів споживання енергії, розвитку альтернативної енергетики та скорочення викидів парникових газів вимагає від України невідкладних кроків для просування власних інтересів у рамках нової європейської енергетичної архітектури.

У зв'язку з цим схвалена Урядом України у 2013 році Енергетична стратегія на період до 2030 року не відображає актуальних потреб учасників ринку, ґрунтується на нереалістичних прогнозах і тому потребує негайного оновлення з розробкою дієвих механізмів її імплементації.

Модернізувати підходи до розвитку галузі покликані заходи на виконання таких документів як: План заходів з виконання Програми діяльності КМУ та Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" у 2015 році (План), затверджений розпорядженням КМУ від 04.03.2015 № 213, Угода про асоціацію між Україною та ЄС, Договір про заснування Енергетичного Співтовариства, Меморандуми про економічну та фінансову політику до Листів про наміри України до МВФ у рамках Програми розширеного фінансування Фонду та відповідні кредитні проекти ЄС (макрофінансова допомога) і Світового банку (позика на політику розвитку).

Основними бенефіціарами реформи є національні виробники та споживачі енергоресурсів, а також іноземні партнери України у сфері енергетики. Виконавцем більшості заходів з боку держави є Міненерговугілля України.

До процесу реформування залучені ЄС і США, які сприяють мобілізації необхідних фінансових ресурсів, вирішенню проблем модернізації української ГТС і безпеки Чорнобильської АЕС, диверсифікації постачальників вуглеводнів і палива для українських АЕС, а також надають експертну допомогу.

I. ТЕХНІЧНА ОЦІНКА ТА НАСЛІДКИ РОЗРОБКИ РЕФОРМИ

Європейський досвід свідчить, що прогрес у впровадженні енергетичних реформ залежить від того, наскільки чітко визначені цілі, забезпечено узгодження діяльності заінтересованих сторін, створено належні умови для інтеграції енергоринків та підвищення конкуренції, а також від надання гарантій інвесторам щодо незмінності умов ведення бізнесу у довгостроковій перспективі.

З метою досягнення цих пріоритетів вживаються такі заходи:

- підготовка звітів щодо функціонування відповідних енергоринків;
- розробка детальних рекомендації стосовно визначення масштабів та цілей секторальних планів розвитку та рамкових умов їх впровадження;
- проведення консультацій із заінтересованими сторонами з урахуванням пріоритетів регіонального розвитку та інтересів країн-сусідів;
- законодавче закріплення відповідних ініціатив.

З набуттям членства в Енергетичному Співтоваристві, Україна отримала можливість активно використовувати передовий досвід ЄС, який актуальний для модернізації нафтогазового, електроенергетичного, вугільного та ядерно-енергетичного секторів.

З метою оцінки реформи кожного із зазначених секторів у дослідженні застосовано критерії, які характеризують відповідність наявним потребам бенефіціарів, її якість та наслідки.

Узагальнені результати оцінки покладено в основу підготовки пропозицій щодо удосконалення державної політики в енергетичній сфері. Детальна інформація щодо основних показників (бази) реформ наведена у додатку.

1. НАФТОГАЗОВИЙ СЕКТОР

- *Постановка цілей*

Цілі визначені чітко і основними напрямками реформування нафтогазового сектору є такі: реорганізація ринку та імплементація європейського законодавства; поетапна ліквідація перехресного субсидювання і вирівнювання цін на природний газ; забезпечення прозорості енергетичного ринку та підвищення його ефективності; приведення податкового навантаження на нафтогазовидобувну галузь у відповідність до кращих світових практик.

- *Параметри реформи*

Розроблено детальні заходи, визначені відповідальні особи та строки. У рамках кожного із наведених напрямів визначені конкретні завдання, зокрема у Плані, що вказує на достатній рівень конкретизації заходів, необхідних для розуміння та впровадження реформи.

Основними завданнями є реорганізація НАК «Нафтогаз України», лібералізація ринку газу, перехід на тарифну систему транспортування природного газу «вхід – вихід», створення майданчика з торгівлі природним газом (хаба), реформа системи ціно- та тарифоутворення на енергію та паливо, проведення інвентаризації договорів про спільну діяльність (ДСД), впровадження нового фіскального режиму для видобувної галузі.

- *Відповідність потребам заінтересованих сторін*

Інтереси основних заінтересованих сторін враховуються не у повній мірі, мають місце випадки дискримінаційного ставлення до окремих учасників ринку.

На думку громадськості, монопольний статус «Укртрансгаз» обмежуватиме конкуренцію на ринку до прийняття мережевого кодексу, який має регламентувати використання магістральних і газорозподільчих газотранспортних потужностей; за відсутності гарантій прозорого відокремлення «Укргазвидобування» будуть створені умови для приватизації компанії без надання рівного права участі у цьому процесі усім потенційним кандидатам; без забезпечення платоспроможності населення після підвищення тарифів і цін на енер-

горесурси реформа ринку не призведе до ефективної взаємодії його учасників і забезпечення належного рівня оплати рахунків; для приватних компаній, які працюють на основі Договорів про спільну діяльність (ДСД), запроваджено дискримінаційні фіскальні умови діяльності без врахування їх ролі у збільшенні видобутку природного газу.

За оцінкою представників бізнесу, влада гальмує реорганізацію НАК «Нафтогаз України» з поділом на окремі компанії шляхом посилення впливу НАК на призначення глав держкомпаній, що обмежує можливості приватних компаній брати участь у лібералізації ринку; затримки з прийняттям кодексу газотранспортної системи та визначення відповідного оператора відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» можуть призвести до обмеження числа суб'єктів господарювання (газотранспортне підприємство, ліцензіат), що здійснюють діяльність з транспортування природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ магістральними трубопроводами; існує ризик низької ліквідності майбутнього газового хабу/біржі та зменшення інтересу до нього з боку газових операторів внаслідок встановлення неоптимального співвідношення запропонованого до продажу та фізичного обсягу ресурсу; підвищення тарифів на природний газ за умови посилення фіскального тиску на газовидобувні компанії не забезпечує їх фінансової стабільності; процедура примусового стягнення «Нафтогаз України» заборгованості за спожитий природний газ споживачами (крім населення та бюджетних установ) не передбачає запровадження спеціального механізму захисту їх інтересів; монополізація державними компаніями - «Укргазвидобування» і «Укрнафта» газовидобувного сектору обмежує доступ приватних компаній до родовищ і вибір правового режиму їх діяльності; ускладнена процедура видачі спеціальних дозволів на користування надрами змушувала в останні роки компанії обирати правовий режим на основі ДСД, що сьогодні значно погіршило умови їх діяльності внаслідок запровадження Урядом неефективного фіскального режиму; сучасний рівень оподаткування, перелік інструментів підтримки суб'єктів господарювання та порядок адміністрування податків не відповідають інтересам інвесторів.

- *Вплив на інституційне середовище*

Основоположні політичні, соціальні, юридичні та економічні правила є основою для реформування сектору, реалізація яких передбачена, зокрема: Законом України «Про ринок природного газу» від 05.05.2015 № 329-VIII (набуває чинності 01.10.15), Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 16.06.15 № 521-VIII, постановою КМУ «Питання реформування газового сектору» від 25.03.2015 № 375, постановою КМУ «Про вдосконалення державної політики у сфері регулювання діяльності з транспортування природного газу магістральними трубопроводами територією України» від 03.09.2014 р. № 510, постановою КМУ «Про невідкладні заходи щодо реформування системи управління Єдиною газотранспортною системою України» від 04.06.2014 р. № 172, Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану НАК «Нафтогаз України» від 14.05.2015 № 423-VIII, постановою НКРЕКП «Про встановлення роздрібних цін на природний газ, що використовується для потреб населення» від 03.03.2015 № 583.

На виконання Закону України «Про ринок природного газу» Міністерство енергетики підготувало проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо створення передумов для нової моделі ринку)».

Положення Директиви 2009/119/ЄС щодо встановлення зобов'язань з підтримки мінімальних запасів нафти та/або нафтопродуктів мають бути імplementовані до кінця 2016 року.

- *Наслідки реформи*

Короткострокові наслідки позитивно розглядаються у контексті розвитку правової бази і визначення основних пріоритетів реформи, однак немає чіткого механізму їх реа-

лізації. Намітилися тенденції погіршення ситуації у довгостроковій перспективі внаслідок незбалансованої фіскальної політики Уряду, відмови окремих стратегічних іноземних інвесторів реалізовувати українські проекти.

Позитивно оцінюється Закон України «Про ринок природного газу», який закладає основи для лібералізації газового ринку і впровадження відповідних стандартів ЄС у даній сфері. Водночас, необхідно додатково прийняти ряд нормативно-правових актів, які мають забезпечити його імплементацію і узгоджуватися між собою. За оцінкою Енергетичного Співтовариства український ринок природного газу все-ще не є відкритим, а новий закон не містить, зокрема, положень про правила балансування ринку, порядок застосування штрафних санкцій у разі дисбалансу, а також мінімальних стандартів безпеки постачань та захисту споживачів. Запровадження нового порядку функціонування ринку напередодні опалювального сезону підвищує ризики недотримання термінів переходу суб'єктів господарювання на нові договірні відносини та своєчасного надання відповідних послуг.

Залишається неврегульованим питання визначення остаточної конфігурації активів і схеми розподілу корпоративних боргів НАК «Нафтогаз України», що створює, разом з відсутністю політичної консолідації в державі навколо формування прозорої моделі розподілу компаній та видів їх діяльності, ризики для ефективної лібералізації нафтогазового ринку. Дефіцит «Нафтогаз України» на рівні 14 млрд грн. (у 1 кв. 2015 року - 14.3 млрд грн. (0,7 % від річного ВВП) створює передумови для додаткових витрат з держбюджету. Держава взяла зобов'язання перед МВФ щодо припинення субсидування компанії лише у 2017 р., що негативно позначатиметься на темпах її реформування і розвитку національної економіки, зокрема може сприяти падінню ВВП через зменшення відповідних обсягів виробництва і транспортування газу вже у середньостроковій перспективі.

Зростання тарифів для споживачів є позитивним кроком з точки зору зниження дефіциту державних фінансів, зменшення стимулів для корупції та стимулювання енергозбереження. Однак, в умовах гіперінфляції, погіршення фінансового стану суб'єктів господарювання та зниження купівельної спроможності населення це може також посилювати стагнацію національної економіки. Станом на 18.08.2015 сумарна прострочена заборгованість підприємств ТКЕ, ТЕЦ та прямих промислових споживачів перед НАК «Нафтогаз України» склала 20,8 млрд грн.

Доцільно вивчити відповідний іноземний досвід для визначення ефективного і прозорого механізму їх формування, наприклад, французький, який розраховується на підставі вартості різних витрат у фіксованих пропорціях (закупівельні ціни на газ проіндексовані з урахуванням вартості нафти (55%), витрати на використання газотранспортних мереж (5%), вартість зберігання газу для задоволення сезонних потреб (5%), витрати на використання розподільчих мереж (25%), маркетингові витрати (10%).

Різке підвищення фіскального тиску на газовидобувні компанії, зокрема ті, які працюють на основі ДСД (ставка рентної плати складає 70%), суттєво обмежило їх можливості щодо збільшення національного газовидобутку, знизило конкуренцію на газовому ринку та інвестиційну привабливість галузі у цілому. Механізму удосконалення правового режиму на основі ДСД наразі не представлено.

2. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР

- Постановка цілей

Цілі визначені чітко і основними напрямками реформування електроенергетичного сектору є реорганізація ринку та імплементація європейського законодавства; поетапна ліквідація перехресного субсидіювання і вирівнювання цін на електричну енергію.

- Параметри реформи

План та інші зазначені документи містять перелік завдань з реформування цього сектору, визначено строки їх реалізації та відповідальні сторони. Згідно з Планом головними виконавцями завдань є Міненерговугілля, НКРЕКП і НЕК «Укренерго».

Ключовими завданнями є відокремлення передачі та розподілу електроенергії від інших видів діяльності суб'єктів; синхронізація енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем країн ЄС ENTSO-E; перехід від моделі єдиного покупця до моделі прямих договорів між постачальниками і споживачами електричної енергії та балансуючого ринку; встановлення цін і тарифів для всіх споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні; реформа системи «зелених» тарифів та їх балансування.

- *Відповідність потребам заінтересованих сторін*

Інтереси основних заінтересованих сторін враховуються не у повній мірі, окремі рішення створюють ризики послаблення конкуренції на ринку.

Експерти вважають, що за відсутності розвинутого ф'ючерсного ринку електроенергії в інвесторів відсутні будь-які цінові орієнтири та гарантії повернення інвестицій; держава має встановити прийнятні для приватних компаній критерії управління енергосистемою, механізми врегулювання суперечностей між комерційними інтересами енергокомпаній; конкуренція на ринку буде недостатньою за умови збереження для виробників електроенергії на ТЕЦ, АЕС та ГЕС діючого механізму інвестування за рахунок включення відповідних сум до їх тарифів без запровадження додаткових стимулів для оптимізації таких інвестицій; з переходом на прямі контракти можна очікувати, що навіть після підняття АЕС цін на свій товар зросте попит більшості споживачів на купівлю електроенергії у НАЕК «Енергоатом», оскільки ціна продажу електроенергії інших учасників буде вищою; в найгіршому становищі опиняться виробники, що працюють за «зеленим тарифом» (малі ГЕС, вітро- та сонячні електростанції), ціна яких буде найбільшою, і вони потребуватимуть суттєвих дотацій з боку держави; штучні бар'єри для входу на ринок як, наприклад, «місцева складова», яка застосовувалася раніше, не мають створювати дискримінаційні умови входу на ринок електроенергетики інвесторів.

На думку бізнесу, збереження монопольного права ДП «Енергоринок» продавати згенеровану електроенергію постачальникам призводить до подальшої відсутності конкуренції на ринку та неможливості запровадження ринкових законів щодо формування цін на електричну енергію; непрозорі рішення НКРЕКП щодо регулювання гуртового ринку електроенергії позбавляють електрогенеруючі компанії (окрім ТЕС) можливості вести свою діяльність в умовах конкуренції та забезпечувати інтеграцію української та європейської енергосистем; переведення Бурштинської ТЕС на загальне тарифоутворення (передбачає зниження тарифу) без урахування режиму роботи в ENTSO-E може призвести до її недофінансування, що негативно позначиться на можливості виконувати вимоги європейської мережі системних операторів, дестабілізує роботу Бурштинського енергоострова; для промислових споживачів та деяких виробників електроенергії нова модель енергоринку відкриє великі перспективи, тоді як для інших, навпаки, стане згубною, якщо державний регулятор в особі НКРЕКП не буде штучно обмежувати обсяги закупівель за прямими договорами; необґрунтоване збільшення коефіцієнтів «зеленого» тарифу може створювати переваги для окремих об'єктів господарювання, що послаблюватиме конкуренцію на ринку альтернативної електроенергетики.

- *Вплив на інституційне середовище*

На сьогодні правові засади зміни інституційного середовища остаточно не визначені та не схвалені. Основні принципи планується закріпити у Законах України «Про відокремлення окремих видів діяльності в електроенергетиці», «Про ринок електричної енергії» і «Про Національну комісію з регулювання енергетики і комунальних послуг», Кодексі електричних мереж, проекти яких розроблено Міненерговугілля.

Постановою НКРЕКП «Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню» від 26.02.2015 № 220 запроваджене поетапне підвищення зазначених тарифів.

04.06.15 ВРУ прийняла законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» №2010-д (направлено доручення щодо аналізу застосування (16.07.2015).

- *Наслідки реформи*

Намітилася слабка тенденція до зростання обсягів виробництва електроенергії в Україні у липні 2015 р., які порівняно з червнем зросли на 1,3% - до 12,6 млрд кВт/год.; порівняно з аналогічним періодом 2014 року вони скоротилися на 12,8%. Незважаючи на складнощі функціонування ОЕС України, які виникають внаслідок ситуації на Донбасі та в АПК, темпи і зміст реформи електроенергетики зазнають критики як з боку експертного громадського середовища, так і з боку бізнесу. Лібералізація ринку електроенергії і синхронізація енергетичної системи України з об'єднанням енергетичних систем країн ЄС ENTSO-E залишаються віддаленою перспективою.

За оцінкою Енергетичного Співтовариства, одним із проблемних питань залишається також відсутність механізму захисту споживачів, який би відповідав критеріям *aquis communautaire* щодо надання інформації, контрактних зобов'язань та якості послуг.

Не вирішені практичні питання щодо погашення заборгованості підприємств ПЕК, принципів корпоративної реструктуризації розподільчих і постачальних підприємств у контексті підготовки до розподілу видів діяльності на ринку, дефіциту потужності ОЕС на рівні 2 000 МВт та спрямування місцевої генерації на експорт, розробки стратегії розвитку енергомереж України у середньостроковій перспективі для ідентифікації та усунення перешкод інвестуванню в розвиток енергетики, визначення економічно обґрунтованих та «прозорих» тарифів, тінювого обігу електроенергії.

Відтак, одним із найбільш відчутних короткострокових наслідків можна вважати підвищення тарифів на електроенергію, спрямоване на наповнення держбюджету та стабілізацію фінансового стану її виробників. Водночас, зберігається заборгованість за спожиту електроенергію, рівень розрахунку за яку складає до 92%, основні неплатники – водоканали.

У довгостроковій перспективі ситуація може ускладнитися додатковими витратами з держбюджету для модернізації інфраструктури. За попередніми оцінками, представлені на Міжнародній науково-практичній конференції „Вугільна теплоенергетика: проблеми реабілітації та розвитку» (17-19.09.2015), реконструкція діючих енергоблоків ТЕС і ТЕЦ потребує 3,6 млрд євро, будівництво нових блоків ТЕС - 16,4 і ТЕЦ - 4,6 млрд євро.

Без вирішення порушених питань і удосконалення відповідної правової бази для розвитку електроенергетики та суміжних галузей реформа не матиме довгострокового ефекту і ситуація у цій сфері погіршуватиметься на тлі загальноекономічної рецесії у державі. Подальше підвищення тарифів може призвести до зростання заборгованості за спожиту електроенергію, негативний ефект якого може бути мінімізований за рахунок удосконалення механізму балансування електричної енергії та її резервів за найнижчими цінами для споживачів.

3. ВУГІЛЬНИЙ СЕКТОР

- *Постановка цілей*

Цілі визначені недостатньо чітко, оскільки підхід щодо реформування галузі можна розглядати спрощеним у зв'язку з прагненням влади вирішувати питання шляхом скорочення витрат без запровадження дієвих механізмів підвищення ефективності виробництва. Найбільш структурованими є цілі щодо лібералізації вугільного ринку.

Основним напрямом реформування вугільного сектору є реорганізація виробничої бази, запровадження механізмів підтримки та лібералізація ринку.

- *Параметри реформи*

У контексті наведених цілей параметри реформи потребують суттєвого доопрацювання для забезпечення комплексного підходу до вирішення питань вугільної галузі. Відсутність розроблених критеріїв, зокрема щодо відбору інвесторів при приватизації шахт, оцінки негативних наслідків при ліквідації шахт, результативності заходів з підвищення соціальної захищеності працівників галузі та оптимізації форм і обсягів державного регулювання та підтримки галузі, а також з демонополізації вугільного ринку, унеможлиблює формування чітких пріоритетів реформи.

Відтак, заплановані у Плані заходи є недостатніми за рівнем їх конкретизації, а їх реалізація може не забезпечити послідовності реформи.

На сьогодні основними завданнями є: приватизація всіх вугледобувних підприємств, ліквідація або консервація усіх неприватизованих шахт, соціальна підтримка працівників і відповідних територій, оптимізація державної підтримки галузі, лібералізація вугільного ринку. Відповідні виконавці та строки визначені.

- *Відповідність потребам заінтересованих сторін*

Пріоритети реформи не відповідають потребам усіх заінтересованих сторін. Державні інтереси розглядаються як першочергові з точки зору прагнення до зменшення навантаження на державний бюджет у середньостроковій перспективі, що не передбачає створення належних умов для модернізації вугільної інфраструктури, ефективного розвитку виробничих потужностей та розробки програм імпортозаміщення вугілля, соціальної адаптації працівників.

На думку громадськості, основними ризиками для учасників реформи є такі: держава може отримати економічний зиск від пільгового розпродажу неприбуткових шахт за умови запровадження механізму гарантування інвестором виконання всіх своїх зобов'язань; на сьогодні не розроблена процедура захисту інтересів і адаптації до нових економічних умов шахтарів після ліквідації шахт; соціальні проблеми шахтарів та їх сімей загострюватимуться без проведення ефективних економічних реформ і підвищення життєвого рівня населення держави у цілому.

Оцінка ділових кіл щодо дотримання інтересів заінтересованих сторін полягає в тому, що приватизація шахт відкриває для компаній шлях доступу до вугільних родовищ; в умовах економічної кризи в державі інвестори не матимуть стимулів для розвитку вугледобувних об'єктів; українським гірничодобувним компаніям необхідна додаткова підтримка держави для розвитку зовнішніх інвестиційних відносин; участь виробників, постачальників та споживачів вугільної продукції у біржовій торгівлі підвищуватиме рівень конкуренції на ринку.

- *Вплив на інституційне середовище*

Правове поле для реформування вугільної галузі залишається нерозвиненим. Схвалено: постанову КМУ «Про проведення прозорості та конкурентної приватизації у 2015 році» від 12.05.2015 № 271, де визначено актуалізований перелік вугледобувних об'єктів, що підлягають приватизації у 2015 році (26 об'єктів); розпорядження КМУ «Про ліквідацію деяких збиткових вугледобувних підприємств» від 8 липня 2015 р. № 696; розпорядження КМУ «Деякі питання управління корпоративними правами держави Кабінетом Міністрів України» від 4 червня 2015 р. № 591 (ліквідація «НАК «Вугілля України»).

Передбачається, що дієві засади реформи буде визначено у Концепції реформування на 2015-2020 р. та засади реорганізації державних вугледобувних підприємств і Закону України «Про державну підтримку вугільної промисловості», проекти яких розроблено Міненерговугілля.

- *Наслідки реформи*

Наявність дефіциту вугілля в державі на рівні 1,3 млн т. (потреби 3,2 млн т.), невирішення питань виробництва і імпортозаміщення на тлі підвищення соціальної напруги серед шахтарів вказують на відсутність ефективної реформи галузі, що ускладнюється проведенням АТО на Сході держави. Рішення про приватизацію шахт в таких умовах і відсутність інвесторів, які можуть брати в ній участь, на практиці може означати фактичну ліквідацію шахт.

У контексті реалізації рішення про ліквідацію окремих шахт не розроблена програма підтримки регіонів, економіка яких значною мірою залежить від цих шахт. Зокрема, не розглядаються питання про створення спеціальних економічних режимів і нових робочих місць, оптимізації податкового навантаження на мешканців і малий бізнес. При цьому, експерти вважають, що ліквідувати або консервувати потрібно лише ті шахти, які мають промислові запаси менші, ніж необхідно для повернення інвестицій на їх модернізацію.

На сьогодні наслідки реформи можна оцінювати лише з точки зору підготовки нових та впровадження відповідних нормативно-правових актів, які мають закласти правові основи для системного вирішення проблем бюджетного фінансування галузі, затримок із виплатою заробітної плати шахтарям, модернізації виробництв та лібералізації ринку.

У разі реалізації запланованих заходів очікується, що фінансова ситуація в галузі може стабілізуватися за рахунок скорочення державних витрат, зокрема після приватизації та ліквідації шахт, зменшення кількості працівників, залучення інвестицій та запровадження ринкових механізмів ціноутворення. Це має дозволити компенсувати негативні наслідки від скасування дотацій у вугільну галузь у 2015 р. (у 2014 р. - 11 млрд грн., у 2013 р. - 13 млрд грн.).

Навантаження на державний бюджет має також зменшитися після забезпечення державних потреб у вугіллі за рахунок вітчизняного виробництва і відмови від дорогого імпорту. За оцінками Міненерговугілля, збільшення видобутку вугілля у 2 рази можна досягти при вкладенні 500 млн грн., а при нинішній ситуації щомісяця збитки вугільних шахт становлять 250 млн грн.

Довгострокова перспектива залучення приватних інвестицій у вугільну галузь за відсутності в Україні стабільного законодавства, зокрема податкового, екологічних ризиків виробництва, зростання частки атомної генерації у загальному обсязі електричної енергії та розвитку енергозберігаючих технологій є малоюмовірною. За рахунок приватизації шахт зростання інвестицій у вугільну галузь матиме середньостроковий ефект.

Основний підхід до вирішення питання модернізації шахт доцільно реалізовувати за рахунок заходів щодо зниження собівартості виробництва і виведенні шахт на рівень самокупності. Розвиток біржової торгівлі як інструменту формування ринкової ціни на продукцію та підвищення конкуренції на ринку також сприятиме покращенню фінансових показників шахт. Збільшення рівня продажів забезпечуватиметься також після підвищення якості вугілля (теплотворна здатність, знижені вологість, зольність і вміст сірки).

Подальша лібералізація вугільного ринку та усунення державної монополії ДП «Вугілля України» підвищать конкуренцію серед його учасників, що дозволить споживачам використовувати продукцію на вигідних умовах з урахуванням її якісних та цінових характеристик.

Ситуація може змінюватися в залежності від подій на Донбасі, де розташовані 55 не-підконтрольних Україні шахт (до початку АТО під управлінням Міненерговугілля перебували 90 шахт).

4. ЯДЕРНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР

- Постановка цілей

Загальна ціль визначена чітко - розвиток існуючих та створення нових елементів ядерно-паливного циклу.

- Параметри реформи

З метою досягнення зазначеної цілі визначено ряд конкретних завдань, основними з яких є: підвищення безпеки ядерних реакторів і продовження термінів їх експлуатації; будівництво реакторів нового покоління; будівництво сховища відпрацьованого ядерного палива; перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему. Визначено відповідальні за їх виконання ЦОВВ та строки.

Водночас, ці завдання не є новими і для того, щоб задовільнити сьогоденні потреби галузі та закласти основи для її розвитку їх реалізація має забезпечуватися з урахуванням передового міжнародного досвіду, зокрема сторона ЄС підкреслює пріоритетність розвитку співробітництва у рамках окремих угод.

- Відповідність потребам заінтересованих сторін

До 2020 року в Україні спливає термін проектної експлуатації 9 атомних енергоблоків, що вказує на необхідність комплексного вирішення державою проблем безпеки ядерної енергетики та виділення для цього з держбюджету необхідних коштів. В умовах економічної кризи держава може виявитися неспроможною акумулювати необхідні кошти без зовнішніх запозичень.

За оцінками експертів, існує ліміт щодо частки виробництва АЕС в енергобалансі України на рівні 50%, суттєве перевищення якого за рахунок зниження об'ємів споживання електроенергії ТЕС і ГЕС може призвести до неможливості регулювання перепадів у денному споживанні. Недотримання такого підходу може знизити рівень конкуренції на ринку електроенергії та заважати його лібералізації.

В умовах відмови України від послуг РФ з побудови двох енергоблоків ХАЕС і скорочення поставок російського ядерного палива представники компаній США та ЄС відзначають перспективність співробітництва з Україною в ядерній галузі. Зокрема компанії «Westinghouse» і «AREVA» мають намір постачати свою продукцію, технології та послуги (паливо, технології цифрового управління, послуги по інспекції та з модернізації та переобладнання АЕС) у рамках відповідних контрактів. Американська корпорація «Holtec International» має намір спорудити в Україні Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП), завершити у липні 2016 р. будівництво другої черги «сухого» сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів РБМК Чорнобильської АЕС (СВЯП-2).

Відтак, реформування ядерно-енергетичного сектору з точки зору запровадження нових безпечних технологій та підготовки до створення замкнутого паливно-ядерного циклу відповідає інтересам як держави, так і приватних компаній. Перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему можна розглядати як окремий пріоритет державної політики у цій сфері, особливістю реалізації якого є необхідність залучення міжнародної спільноти для акумулювання значних фінансових ресурсів.

- Вплив на інституційне середовище

На сьогодні немає законодавчо-закріплених пріоритетів розвитку галузі на середньо і довгострокову перспективу. За інформацією Міненерговугілля, розроблено проект Концепції розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016 – 2020 роки.

- Наслідки реформи

Короткостроковими результатами реформи можна вважати такі: завантаження дослідної партії ТВЗ-WR на енергоблок № 3 ЮУАЕС, підписання договору на збагачення ура-

ну з компанією «AREVA», а також, опосередковано, створення умов для залучення інвестицій у галузь (за інформацією Міненерговугілля, сума складає майже 60 млрд грн.).

Водночас, за оцінками експертів, в Україні не використовується консервативний підхід при прийнятті важливих для національної безпеки рішень, який мав би передбачати проведення аналізу найгіршої ситуації на АЕС, яка може статися. Не проаналізовано рішення про подальшу експлуатацію першого енергоблоку Південноукраїнської АЕС у 2013 р., що підвищує ризики його роботи. При цьому, заслуговує на увагу діяльність, спрямована на реалізацію заходів, що були визначені за результатами «стрес-тестів» діючих АЕС та представлені в таблиці 1.1 Частини IV «План впровадження заходів з підвищення безпеки» Національного плану дій за результатами «стрес-тестів» (2013 р). У рамках впровадження системи контролю водню в ГО (герметичне огороження) для запроектованих аварій на ЮУАЕС-1 та РАЕС-1,2 виконано монтаж системи, внесені зміни в експлуатаційну документацію та розроблена інструкція з експлуатації системи, проведено навчання персоналу.

У контексті вирішення питання зі зберіганням радіоактивних відходів у 30-кілометровій зоні Чорнобильської АЕС, де зосереджено майже 95 відсотків всіх радіоактивних речовин в Україні, основним пріоритетом є підготовка до перевезення пошкодженого відпрацьованого ядерного палива із БВ (басейн витримки) енергоблоків 1 та 2 сховища відпрацьованого ядерного палива (СВЯП-1), а також впровадження заходів з підвищення безпеки СВЯП-1.

Очікується, що наведені пріоритети можуть бути реалізовані у середньостроковій перспективі, однак заходи з їх реалізації передбачають значне державне фінансування. Це може обумовити затримки в отриманні позитивних результатів реформи та збільшення дефіциту державного бюджету. Крім того, довгострокові показники функціонування атомної енергетики можуть засвідчити зниження її конкурентноспроможності в результаті скорочення державної підтримки, зростання собівартості виробництва атомної електроенергії та посилення антиядерних настроїв у суспільстві через збільшення екологічних ризиків.

5. ЗАГАЛЬНОІНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- Постановка цілей

У загальному контексті енергетичної реформи важлива роль відводиться інституційному регулюванню, пріоритети якого спрямовані на створення сприятливих умов для лібералізації ринків, підвищення енергетичної безпеки держави, покращення механізму корпоративного управління, залучення інвестицій тощо.

Даний напрям реформи можна вважати сьогодні достатньо структурованим і його основними цілями є такі: забезпечення прозорості енергетичних ринків та підвищення їх ефективності; удосконалення законодавства та регуляторного середовища для залучення приватних інвестицій в енергетичну галузь; диверсифікація джерел постачання імпортованих первинних джерел енергії та палива для атомних електростанцій; стимулювання енергоефективності для скорочення енергоємності ВВП.

- Параметри реформи

Визначений перелік завдань держави у цій сфері відповідає наведеним цілям і належним чином їх конкретизує. Зокрема, основними з них є: гарантування на рівні закону незалежного статусу регулятора у сфері енергетики; впровадження стандартів Ініціативи прозорості видобувних галузей (EITI); впровадження сучасних європейських стандартів корпоративного управління державними енергетичними компаніями; прийняття оновленої редакції Кодексу України про надра; введення в дію вимоги про обмеження річного обсягу імпорту різних видів енергії з одного джерела на рівні 30 %; зниження енергоемності ВВП на 20 відсотків.

- *Відповідність потребам заінтересованих сторін*

Реалізація запланованих в інтересах суб'єктів господарювання, споживачів і держави дозволить забезпечити ефективність енергоринку.

За оцінкою громадськості, збалансування таких інтересів має відбуватися за рахунок: врегулювання статусу НКРЕКП та дотримання нею прозорої процедури перегляду тарифів для усунення дискримінації окремих учасників ринку та залучення необхідних інвестицій; досягнення політичного консенсусу між Президентом і Головою Уряду щодо надання повноважень з призначення членів регулятора; розвитку діалогу уряду з компаніями та місцевими громадами у рамках впровадження ЕІТІ; запровадження корпоративних стандартів в державних компаніях з одночасною лібералізацією енергоринку; прозорого конкурсного порядку для набуття права на користування надрами; виконання державою функції моніторингу виконання особливих умов користування надрами; усунення монополій на національному енергоринку.

При цьому, представники бізнесу вважають, що за відсутності рівного захисту прав усіх учасників ринку запровадження механізму фінансування регулятора за рахунок ліцензіатів і внесків підприємств призведе до зниження рівня конкуренції. Приватні компанії зацікавлені також у розвитку співпраці з владою задля покращення правил ринку та інвестиційного клімату в галузі.

Серед інших питань, вирішення яких цікавить бізнес є успішна реструктуризація та підвищення інвестиційної привабливості державних нафтогазових активів; збалансування інтересів держави і приватних компаній для раціонального надрокористування та охорони надр як національного багатства; встановлення оптимального фіскального режиму для видобувних підприємств; розвиток договірних відносин з енергосервісними компаніями.

Порушені питання залишаються на сьогодні невирішеними і тому відповідні проблеми як держави, так і приватних компаній у рамках реформи є остаточно неврегульованими.

- *Вплив на інституційне середовище*

Запровадження в Україні міжнародних стандартів діяльності компаній та Уряду у сфері видобування та транспортування вуглеводнів на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 16.06.15 № 521-VIII матиме ключове значення для розвитку цієї сфери. Зрушеннями у запровадженні оновленої системи корпоративного управління підприємствами можна вважати також зміни до Закону України «Про акціонерні товариства» від 19.03.2015 № 272-VIII і схвалення Плану заходів з реалізації Стратегії підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженого розпорядженням КМУ від 27.05.2015 № 662.

Водночас, стратегічними документами для підвищення конкуренції на енергетичному ринку, розвитку власного видобутку вуглеводнів видобутку та зменшення енергозалежності держави від імпорتنих енергоносіїв мають стати Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», новий Кодекс України про надра, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року», постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях». Наразі робота над проектами цих документів триває.

- *Наслідки реформи*

Закладено законодавчі основи для підвищення рівня відповідальності уряду, та приватних компаній у рамках діяльності у видобувній галузі, розширення можливостей громад та створення умов для залучення більш стабільних інвестицій за рахунок приєднання до ЕІТІ.

У контексті диверсифікації джерел постачання енергії збільшено обсяги реверсних поставок газу, підписано договір про інтерконектори з FGSZ (Угорщина), забезпечено постачання ядерного палива з компанією “Westinghouse” (США).

Водночас, на сьогодні балансу інтересів влади і учасників ринку для вирішення питання щодо прозорості та ефективної роботи регулятора не знайдено, зокрема спостерігається тенденція до використання цього інструменту для тиску на бізнес через підвищення тарифів. Дискусійним залишається і питання фінансування учасниками ринку діяльності регулятора, що створює ризики для його незалежності та конкуренції на ринку у цілому. Однією із основних вимог Енергетичного Співтовариства при реорганізації НКРЕКП є також припинення практики застосування інституційних змін для зміни керівного складу цього органу. У зв'язку з цим заходи зі створення інституційних передумов для лібералізації ринку в частині організації роботи регулятора розглядаються як підготовчі без конкретних результатів.

Заходи щодо зменшення енергоспоживання у промисловій, житловій і комунальній сферах, які відбулися протягом останнього року, були обумовлені, переважно, скороченням поставок природного газу з РФ і не мають системного характеру. Зменшення енергоемності ВВП України майже удвічі для досягнення аналогічних показників розвинених держав світу (на рівні 0,2-0,3 кілограма нафтового еквівалента на 1 долар США з урахуванням паритету реальної купівельної спроможності) залишається одним із головних пріоритетів розвитку національної економіки.

Очікується, що у довгостроковій перспективі позитивний ефект реформи полягатиме у збільшенні відповідних надходжень до держбюджету та купівельної спроможності населення, покращенні бізнес-середовища та надходженні додаткових інвестицій, зростанні рівня конкуренції на енергоринку.

6. УЗАГАЛЬНЕНА ОЦІНКА

У цілому реформа енергетики в Україні має задовільну оцінку, оскільки не визначена більшість кінцевих показників; стратегічні пріоритети формуються під впливом політичних інтересів; немає дієвого механізму координації заходів на державному рівні та просування громадянських ініціатив при формуванні енергетичної політики; державним рішенням бракує послідовності та системності; провадження міжнародних стандартів декларується за відсутності належних інституційних умов для їх впровадження; спостерігаються прояви дискримінаційного ставлення до окремих учасників ринку; при удосконаленні енергетичного законодавства недостатньо використовується його кодифікація.

Фінансові аспекти цієї реформи також залишаються остаточно невизначеними, оскільки немає узагальнених даних щодо вартості впровадження механізмів розвитку енергоринків, зокрема альтернативної енергетики та енергозберігаючих технологій, довгострокового формування резервних запасів стратегічних енергоресурсів для мінімізації цінових ризиків. Тільки для модернізації енергетичної інфраструктури необхідно понад 30 млрд дол. США, понад 90% із яких – це інвестиційні кошти. У Державному бюджеті України на 2015 рік на впровадження Програми реформування та розвитку енергетичного сектора для Міненергугілля передбачено 8901,7 тис. грн. Відтак, слід очікувати, що основним джерелом фінансування реформи має стати виробнича та інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання.

II. МІЖСЕКТОРАЛЬНИЙ ВПЛИВ РЕФОРМИ ЕНЕРГЕТИКИ

Від розвитку енергетики залежать, передусім, такі галузі як охорона навколишнього середовища, транспортна, оборонна та фінансова. Обсяги споживання енергії обумовлюють технологічний прогрес та якість життя в державі.

В Україні переважають традиційні технології виробництва енергії, які призводять до інтенсивного споживання кисню та значних викидів діоксиду вуглецю (CO₂). Найбільший негативний вплив на довкілля мають теплові електростанції (ТЕС), які викидають у атмосферу майже 30% загального обсягу всіх шкідливих промислових відходів. Збільшення періоду експлуатації АЕС підвищує ризики їх безпеки, а умови поводження з радіоактивними відходами не відповідають вимогам екологічної чистоти. Відтак, модернізація теплової енергетики та підвищення безпеки АЕС призведе до покращення ситуації в екологічній сфері.

Відповідно до Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 01.10.2014 № 902, у базовому сценарії розвитку транспортного парку сукупний внутрішній попит на основні світлі нафтопродукти у 2030 році становитиме близько 17,4 млн. т (у тому числі бензин - 6,3 млн т, дизельне паливо - 10,1 млн т, гас - 1 млн т), обсяг споживання електроенергії у транспортному секторі досягне 14 млрд кВт•г. Для досягнення таких показників необхідне підвищення ефективності витрат палива на 25-30 відсотків. Крім того, енергоємність вітчизняної економіки в 3-4 рази перевищує відповідні показники економічно розвинутих країн, що робить Україну чутливою до умов імпортування енергоресурсів. Зниженню цієї залежності сприятиме реалізація заходів з енергозбереження та підвищення енергоефективності, а також розвиток альтернативних видів енергії.

У контексті підвищення обороноздатності держави важливе значення має забезпечення стабільної роботи об'єктів енергетики. Зокрема, Стратегією національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26.05.2015 № 287/2015, існують такі загрози енергетичній безпеці: спотворення ринкових механізмів в енергетичному секторі; недостатній рівень диверсифікації джерел постачання енергоносіїв та технологій; криміналізація та корумпованість енергетичної сфери; недієва політика енергоефективності та енергозабезпечення.

З урахуванням наведеного аналізу реформування окремих секторів енергетики, міжсекторальний вплив від реалізованих у 2014-2015 рр. заходів у рамках енергетичної реформи суттєво не вплинув на показники функціонування зазначених галузей, стимули розвитку яких в умовах економічного спаду, політичної нестабільності та АТО в Донецькій та Луганській областях були обмежені.

Водночас, реалізація заходів з диверсифікації енергоресурсів дозволила значно зменшити залежність від російського природного газу і збільшити реверсні поставки газу з ЄС. Підписанням договору про сполучення транскордонних газопроводів (договір про інтерконектори) між Україною та Угорщиною закладено юридичну основу для операційного співробітництва операторів суміжних газотранспортних систем країн-членів Енергетичного співтовариства, що має сприяти зниженню ризиків енергозабезпечення національних підприємств. У цьому зв'язку важливим кроком стало також підписання Україною Меморандуму про взаєморозуміння щодо спільного підходу до подолання викликів диверсифікації та безпеки постачання природного газу від 10.07.2015, сторонами якого стали, зокрема, ЄС та його окремі країни-члени.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ОРГАНАМ ВЛАДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ

Нафтогазовий сектор

- провести порівняльний аналіз моделей відокремлення видів діяльності - OU (ownership unbundling – одна і та сама особа не може контролювати різні види) і ISO (Independent System Operator – незалежний оператор не є юридичним власником ГТС). За результатами визначити критерії відбору операторів газотранспортної системи, газорозподільної системи, газосховищ та установки LNG;
- забезпечити визначення на законодавчому рівні графіку підготовки узгоджених кодексів газотранспортної системи щодо діючого оператора газотранспортної системи, а також типових кодексів газорозподільних систем, газосховища та установки LNG (правила експлуатації та доступу до газотранспортної системи, газорозподільної системи, газосховища, установки LNG), а також забезпечити залучення заінтересованих сторін до їх публічного обговорення, у т. ч. проектів робочих планів на 2016 рік;
- запровадити з урахуванням інтересів учасників ринку природного газу України та Регламенту ЄС щодо мережевого кодексу балансування газу та мереж передачі (312/2014/EU) український кодекс для цього напрямку діяльності;
- розробити Стратегію використання та розвитку транзитних потужностей ГТС України;
- забезпечити узгодження пріоритетів розвитку нафтогазового сектору України з пріоритетами розвитку Енергетичного союзу ЄС;
- розробити бізнес-план створення газового хабу в Україні;
- визначити способи залучення для роботи на газовому ринку України європейських замовників послуг транспортування та зберігання природного газу;
- розробити програму збільшення потужності газових сховищ та їх модернізації з метою підвищення можливостей з відбору/закачування газу;
- розробити модель узгодження тарифів на природний газ для населення з рівнем їх реальних доходів;
- розробити сценарії оптимізації рівня тарифів на природний газ та податків у газовидобувній галузі для створення економічних умов залучення іноземних інвестицій;
- розробити програму підтримки державних підприємств, значний розмір тарифу в структурі ціни промислової продукції яких робить їх продукцію нерентабельною;
- визначити прозорі критерії проведення інвентаризації компаній з ДСД та удосконалення правового режиму їх діяльності;
- забезпечити гармонізацію фіскальних інструментів з базовими принципами і нормативними документами ЄС і міжнародних організацій у сфері видобутку вуглеводів;
- привести рівень ставок рентної плати для підприємств газовидобувної галузі та, зокрема тих які працюють у рамках ДСД, у відповідність до рівня таких ставок у сусідніх європейських державах.

Електроенергетичний сектор

- розробити план заходів щодо демонополізації у сфері виробництва і реалізації електричної енергії;
- запровадити прозорі правила розподілу коштів від продажу електроенергії на оптовому ринку, зокрема припинити практику їх розподілу ДП «Енергоринок»;
- удосконалити методикку розробки прогнозу балансу електроенергії шляхом включення до неї положень щодо необхідності відображення такого балансу у натуральному та вартісному виразах для подолання загроз некерованності електроенергетичної галузі, особливо в опалювальний період;

- провести оцінку існуючого в Україні профіциту потужностей виробників електроенергії та визначити пріоритети щодо будівництва нових електростанцій у середньостроковій перспективі;
- забезпечити належне і своєчасне виконання проекту «Дослідження можливості синхронного об'єднання української і молдовської енергосистем з континентальною європейською енергосистемою ENTSO-E»;
- забезпечити синхронізацію з ENTSO-E з урахуванням пріоритетів ЄС щодо модернізації ринку електроенергії у рамках створення Енергетичного союзу;
- врахувати інтереси всіх учасників ринку під час розробки механізму ціноутворення на електроенергію;
- публічно обговорити структуру тарифів на електроенергію для населення та інших споживачів;
- розробити Стратегію розвитку альтернативної енергетики в Україні та механізм її підтримки.

Вугільний сектор

- розробити програму оптимізації технологічного циклу виробництва вугілля, менеджменту шахт, гарантування захисту інтересів працівників після приватизації шахт;
- проаналізувати еколого-економічні наслідки ліквідації шахт, у т. ч. ризики порушення гідрологічного режиму, та підготувати пропозиції щодо вирішення проблемних питань;
- запровадити механізм соціальної підтримки працівників вугледобувної галузі на основі вивчення відповідного соціально-орієнтованого іноземного досвіду;
- розробити план заходів з підвищення самоокупності виробництва на державних вугледобувних підприємствах;
- проаналізувати проблеми лібералізації вугільного ринку з точки зору витрат держбюджету і реалістичних часових рамок.

Ядерно-енергетичний сектор

- розробити план першочергових заходів щодо підвищення безпеки ядерних реакторів українських АЕС та забезпечення безпечної утилізації ядерних відходів на 2016 рік.

Загальноінституційне регулювання

- забезпечити прозорість розробки законопроекту про регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг і врахування пропозицій експертного середовища щодо його редакції;
- підвищити поінформованість суспільства про надходження від надрокористувачів та механізми справедливого розподілу цих коштів;
- узгодити перелік обов'язкових стандартів корпоративного управління для державних підприємств з представниками експертного середовища та бізнесу;
- забезпечити оптимальне застосування адміністративно-правових та цивільно-правових засад законодавчого забезпечення прозорих та недискримінаційних умов надрокористування;
- проаналізувати причини недосягнення цілей Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки і, з урахуванням зобов'язань України щодо адаптації відповідного законодавства ЄС, підготувати пропозиції щодо розвитку державно-приватного партнерства у цій сфері;
- удосконалити інституційні механізми прийняття рішень для підвищення їх прозорості та ефективності.

(Інформація щодо основних показників (базис) реформи енергетики станом на вересень 2015 року)

РЕФОРМА ЕНЕРГЕТИКИ: Оцінка основних ініціатив

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***	
I СЕКТОР								
1 НАГРЯМ								
РЕОРГАНІЗАЦІЯ РИНКУ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА								
1.1.	Завдання	Реорганізація НАК «Нафтогаз України»; відокремлення діяльності з придобування, транспортування, зберігання та поставання природного газу; забезпечення прозорого і безперешкодного доступу до газотранспортної інфраструктури	Лібералізація ринку газу, перехід на нову модель його функціонування; реорганізація ПАТ «НАК «Нафтогаз України» відповідно до Третього енергетичного пакету ЄС	1) Затвердження статутів ПАТ «Магістральні газопроводи України» і ПАТ «Триземні газосховища України» 2) Законодавче закріплення відокремлення діяльності з транспортування та розподілу природного газу 3) Підготовка закону про ринок природного газу (нова редакція)	Розвиток конкурентоспроможних, прозорих і недискримінаційних енергетичних ринків на основі правил та стандартів ЄС шляхом проведення регуляторних реформ	1) Імплементация Директиви 2003/55/ЄС стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу 2) Імплементация Директиви 2009/73/ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку природного газу та Регламенту ЄС № 715/2009 стосовно умов доступу до газотранспортних мереж 3) Розроблення та виконання програми реформування НАК «Нафтогаз України» відповідно до вимог Директиви 2009/73/ЄС	1) Поділ основних напрямків діяльності «НАК «Нафтогаз України» (транспортування, зберігання і продаж газу) – затвердження плану «НАК «Нафтогаз України» 2) Прийняття Закону України «Про ринок газу»	
	Положення	Розділ XII, пп. 1.1.1.	Розділ 3., п. 9)	1) п. 242; 2) п. 244; 3) п. 249	Розділ V, Глава 1, ст. 338, п. d.	п. 1, 20, 21	1) Частина II, Розділ D., п. 28, пп. b, iv. 2) Частина II, Розділ D., п. 28, пп. b, iv.	
	Дата виконання	IV квартал 2015 року	-	1) до 15.12.15 2) до 30.11.15 3) до 01.05.15	-	1) до 01.01.12 2) до 01.01.15 3) до 01.10.15	1) до 28.02.15 2) до 30.04.15	
	Виконавці	-	-	1)-3) ЦОВВ, НАК «Нафтогаз України»	-	1)-3) ЦОВВ, НАК «Нафтогаз України»	1) КМУ 2) -	
	Видатки держбюджету на 2015 рік**	Видатки не виокремлені						

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
	Стан виконання Законодавча база	Угоди про коаліцію/УК	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
		<i>Виконано частково</i> Прийнято: - Закон України: «Про ринок природного газу» від 05.05.2015 № 329-VIII (набуде чинності 01.10.15); - Постанову КМУ «Питання реформування газового сектору» від 25.03.2015 № 375-р; - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо реформування системи управління Єдиною газотранспортною системою України» від 14.08.14 № 1645-VII; - Розпорядження КМУ «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» від 24.07.2013 № 107; - Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про трубопровідний транспорт" щодо реформування нафтогазового комплексу» від 13.04.12 № 4658-VI. Розроблено Міненергоутілля: - проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо створення передумов для нової моделі ринку)». Міненергоутілля оприлюднено План-графік реформування НАК «Нафтогаз України». НАК «Нафтогаз України» підготовлено презентацію «Стратегічні цілі реформування НАК «Нафтогаз України» (березень 2015 р.)					
1.2.	Завдання	Перехід на тарифну систему транспортування «вхід – вихід»	Затвердження Порядку формування тарифів на транспортування природного газу магистральними трубопроводами територією України на основі тарифної системи "вхід/вихід"				
	Положення	Розділ XII, пп. 1.2.	п. 246				
	Дата виконання	І квартал 2015 року	до 31.03.15				
	Виконавці		ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					
	Стан виконання Законодавча база	<i>Не виконано</i> Прийнято: - Постанову КМУ «Про вдосконалення державної політики у сфері регулювання діяльності з транспортування природного газу магистральними трубопроводами територією України» від 3 вересня 2014 р. № 510 - Розроблено НКРЕКП: - проект Постанови «Про затвердження Порядку формування тарифів на транспортування природного газу магистральними трубопроводами територією України на основі тарифної системи "вхід/вихід" з урахуванням параметрів тарифоутворення, що мають довгостроковий період дії для цілей стимулюючого регулювання та забезпечення достримання регуляторної норми доходу у сфері транспортування природного газу магистральними трубопроводами за системою регульованої бази інвестиційного капіталу» (30.04.14 оприлюднено для громадського обговорення)					
1.3.	Завдання	Створення майданчика з торгівлі природним газом (хаба), введення в практику спотових та ф'ючерсних операцій для визначення ринкової ціни на природний газ	Створення майданчика з торгівлі природним газом (хаба)				
	Положення	Розділ XII, пп. 1.4.	п. 248				
	Дата виконання	2015 рік	до 01.11.15				

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***	
Виконавці			ЦОВВ, НАК «Нафтогаз України»					
Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені							
Стан виконання/Законодавча база	Не виконано Прийнято: - Постановою КМУ «Про невідкладні заходи щодо реформування системи управління Єдиною газотранспортною системою України» від 4 червня 2014 р. № 172							
2. НАПРЯМ	Поетална ліквідація перехресного субсидювання і вирівнювання цін на природний газ							
2.1. Завдання	Встановлення цін і тарифів для всіх споживачів та відпускних цін на газ власного видобутку для державних газовидобувних компаній до економічно обгрунтованого рівня	Повна реформа системи ціно- та тарифотворення на енергію та паливо, зокрема перегляд механізму формування балансу енергоресурсів, відмова від перехресного субсидювання та державного дотування	1) Встановлення роздрібних цін на природний газ, що використовується для потреб населення 2) Встановлення граничного (максимального) рівня ціни на природний газ, що реалізується суб'єктам господарювання, які виробляють теплову енергію			1) Підвищення роздрібноі ціни на газ для домогосподарств в середньому на 285 відсотків 2) Ліквідація структури ціноутворення, що базується на двох категоріях і підвищення ціни для населення до рівня, необхідного для досягнення 75 відсотків рівня паритету з імпортом у квітні 2016 року і 3) 100 відсотків цього рівня у квітні 2017 року 4) Підвищення ціни для дочірніх газодобувних компаній НАК «Нафтогазу» до, принаймні, 150 дол. США/ тис. куб. м		
Положення	Розділ XII, пп. 2.1.	Розділ 3., п. 9)	п. 250			Частина II, Розділ Д., п. 28. пп. а.і.		
Дата виконання	-	-	1), 2) до 30.04.15			1) до 01.04.15 2) квітень 2016 р. 3) квітень 2017 р. 4) квітень 2017 р.		
Виконавці			ЦОВВ			1) Регулятор ринку енергетики 2), 3), 4) -		
Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені							

П/н	Стан виконання/Законодавча база	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
	Стан виконання/Законодавча база	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
		Використано частково						
		<ul style="list-style-type: none"> - Прийнято: - Постанову НКРЕКП «Про встановлення роздрібних цін на природний газ, що використовується для потреб населення» від 03.03.2015 № 583; - Постанову НКРЕКП «Про встановлення цін на товарний природний газ власного виробництва для ПАТ «Укргазвидобування» від 03.03.2015 № 502; - Наказ НКРЕКП «Про створення Робочої групи щодо розкриття інформації стосовно методології формування та проведення огляду Розрахунку роздрібних цін на природний газ для потреб населення» від 02.06.2015 № 178; - Постанова КМУ «Про удосконалення порядку надання житлових субсидій» від 28 лютого 2015 р. № 106; - Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану НАК «Нафтогаз України» від 14 травня 2015 року № 423-VIII 						
		НКРЕКП 30.06.15 затвердила тарифи для газорозподільних компаній з 1 липня 2015 року.						
		Забезпечення прозорості енергетичного ринку та підвищення його ефективності						
3.	НАПРЯМ							
3.1.	Завдання							
		1) Проведення інвентаризації договорів про спільну діяльність (ДСД) та здійснення комплексного аудиту виданих спеціальних дозволів на користування надрами		1) Подання КМУ результатів інвентаризації та аналізу економічної діяльності ДСД				
		2) Продаж відкликаних спеціальних дозволів на відкритих аукціонах		2) Прийняття рішень щодо анулювання спеціальних дозволів та наступного їх надання				
				3) Проведення громадських обговорень пилання відмови від ДСД та переходу на угоди про розподіл продукції (УРП)				
				4) Підготовка змін до Закону України "Про угоди про розподіл продукції"				
	Положення	Розділ XII, пп.3.4.		1)-2) п. 254 3)-4) п. 261				
	Дата виконання	1) I-II квартали 2015 р. 2) -		1) до 01.08.15 2) протягом року 3) до 30.04.15 4) до 29.05.15				
	Виконавці			1)-4) ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
	Стан виконання/Законодавча база	Не виконано						
		<ul style="list-style-type: none"> - Прийнято: - Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV; - Закон України «Про угоди про розподіл продукції» від 14 вересня 1999 року № 1039-XIV; - Постанову КМУ «Про затвердження Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами» від 30 травня 2011 р. № 615 						

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
4.	Приведення податкового навантаження на нафтогазовидобувну галузь у відповідність з кращими світовими практиками						
4.1.	Завдання	Встановлення рівної для підприємств усіх форм власності плати за користування надрами під час видобутку газу на економічно обґрунтованому рівні. Гарантування стабільності та незмінності фіскального режиму для галузі видобування вуглеводнів. Впровадження диференційної системи ставок плати за користування надрами	1) Підготовка змін до Податкового кодексу України в частині перегляду системи оподаткування підприємств, які провадять господарську діяльність з видобутку нафти, конденсату та природного газу, згідно з рекомендаціями Місії МФВ та після громадського обговорення за участю представників державних та приватних нафтогазодобувних компаній			1) Впровадження нового фіскального режиму для видобувної галузі, що забезпечить перехід на оподаткування згідно з передовою міжнародною практикою, у т.ч. переглянути чинний рівень ставок роялті 2) Підготовка змін до Податкового кодексу України	
	Положення	Розділ XII, пп. 4.1.	п. 284			Частина II, Розділ С, п. 24, пп. к.	
	Дата виконання	IV квартал 2014 р.	до 30.06.15			1) починаючи з 2016 р. 2) до 01.07.15	
	Виконавці	Видатки не виокремлені	ЦОВВ			-	
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Не виконано					
	Стан виконання/Законодавча база	Принято: - Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI - Створено міжвідомчу робочу групу з реформування податкового законодавства в нафтогазовій сфері під керівництвом заступника Міністра фінансів України					
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР							
II СЕКТОР							
5.	Реорганізація ринку та імплементація європейського законодавства						
5.1.	Завдання	Лібералізація ринків електричної і теплової енергії, перехід на нову модель їх функціонування	1) Підготовка проекту закону про обов'язкове відокремлення видів діяльності в електроенергетиці 2) Підготовка змін до Закону України "Про заходи функціонування ринку електричної енергії України" відповідно до вимог Третього енергетичного пакета ЄС	Розвиток конкурентоспроможних, прозорих і недискримінаційних енергетичних ринків на основі правил та стандартів ЄС шляхом проведення регуляторних реформ	1) Імплементація Директиви 2003/54/ЄС стосовно спільних правил для внутрішнього ринку електроенергії 2) Імплементація Директиви 2009/72/ЄС про загальні правила функціонування внутрішнього ринку електроенергії та Регламенту ЄС № 714/2009 стосовно умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії		

П/н	Положення	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
	Дата виконання	Розділ XII, пп. 1.1.4.	Розділ 3, п. 9)	п. 245, п. 249	Розділ V, Глава 1, ст. 338, п. d.	п. 4, 23		
	Виконавці			1) до 10.06.15 2) до 10.06.15 ЦОВВ		1) до 01.01.12 2) до 01.01.15 1) ЦОВВ, ДП "НЕК "Укренерго" 2) ЦОВВ, ДП "НЕК "Укренерго", ДП "Енерготоринк"		
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
	Стан виконання/Законодавча база	Не виконано						
		Прийнято: - Закон України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» від 24 жовтня 2013 року № 663-VII; - Закон України «Про електроенергетику» від 16 жовтня 1997 року № 575/97-ВР; - Постанова КМУ «Про утворення Координаційного центру із забезпечення впровадження нової моделі ринку електричної енергії» від 23 вересня 2014 р. № 530; - Наказ Міненерговугілля Про організацію роботи Міненерговугілля з реалізації положень Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» від 26 лютого 2014 р. № 227 Розроблено Міненерговугілля: - проект Закону України «Про відокремлення окремих видів діяльності в електроенергетиці»; - проекту Закону України «Про ринок електричної енергії»; - проект Закону України «Про Національну комісію з регулювання енергетики і комунальних послуг»; - проект Кодексу електричних мереж.						
5.2.	Завдання	Синхронізація енергетичної системи України з об'єднаним енергетичним систем країн ЄС ENTSO-E	Інтеграція енергосистем України з європейською енергосистемою ENTSO-E	1) Синхронізація енергетичної системи України із ENTSO-E 2) Реалізація проекту "Дослідження можливості синхронного об'єднання української і молдовської енергосистем з континентальною європейською енергосистемою" 3) Підготовка розпорядження КМУ про затвердження плану розвитку об'єднаної енергосистеми України на 2015—2024 роки 4) Затвердження плану здійснення нормативно-правових та технічних заходів щодо синхронізації енергетичної системи України ENTSO-E до 2020 року	Поступова інтеграція електроенергетичної системи України до європейської електроенергетичної мережі	Визначити умови та розробити правила доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії відповідно до рішення Європейської Комісії 2006/770/ЄС, що вносить зміни до додатка до Регламенту ЄС № 1228/2003 Європейського Парламенту та Ради від 23 червня 2003 року		

П/п	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
	Положення	Розділ XII, пп. 1.3.	Розділ 3., п. 9)	п. 247	Розділ V, Глава 1, ст. 338, п. с.	п. 5	
	Дата виконання	до 2020 року	-	1) до 31.11.15 2) до 30.11.15 3) до 30.05.15 4) до 20.12.15	до 01.01.12		
	Виконавці			ЦОВВ	ЦОВВ, ДП "НЕК "Укренерго"		
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					
	Стан виконання/Законодавча база	<i>Не виконано</i> Прийнято: - Розпорядження КМУ «Про заочаткування реалізації пілотного проекту "Енергетичний міст «Україна -Європейський Союз» від 15 червня 2015 року № 671 - Розроблено Міністерством: проект акта про План розвитку ОЕС України на 2015-2024 роки					
5.3.	Завдання	Перехід від моделі єдиного покупця до моделі прямих договорів між постачальниками і споживачами електричної енергії та балансоучого ринку (внесення змін до Закону України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» з урахуванням вимог Третього енергетичного пакета ЄС	Підготовка проекту закону про внесення змін до Закону України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України" з урахуванням вимог Третього енергетичного пакета	п. 249	червень 2015 р.	ЦОВВ	
	Положення	Розділ XII, пп. 1.5.					
	Дата виконання	-					
	Виконавці	-					
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					
	Стан виконання/Законодавча база	<i>Не виконано</i> Прийнято: - Закон України «Про засади функціонування ринку електричної енергії України» від 24 жовтня 2013 року № 663-VII	<i>Поетапна ліквідація переважного субсидіювання і вирівнювання цін на електричну енергію</i>				
6.	НАГРЯМ						
6.1.	Завдання	Встановлення цін і тарифів для всіх споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні	Повна реформа системи ціно- та тарифоутворення на енергію та паливо, зокрема перегляд механізму формування балансу енергоресурсів, відмова від переважного субсидіювання та державного дотування	Послугове приведення тарифів на електроенергію для населення до економічно обґрунтованого рівня з одним часним здійсненням переходу до адресних дотацій соціально вразливим верствам населення			

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
Положення	Розділ XII, пп. 2.1.	Розділ 3, п. 9)	п. 250 до 31.12.15				
Дата виконання	-	-	до 31.12.15				
Виконавці			ЦОВВ				
Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
Стан виконання/Законодавча база	Виконано частково Прийнято: - Постанову НКРЕКП «Про встановлення тарифів на електроенергію, що відпускається населенню» від 26.02.2015 № 220; - Постанову КМУ «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» від 01.06.2011 № 869; - Постанову КМУ «Про перехід до єдиних тарифів на електричну енергію, що відпускається споживачам» від 15.08.2005 № 745						
6.2. Завдання	Реформа системи «зелених» тарифів та їх балансування (зменшення необґрунтовано завишених тарифів, підвищення недостатніх тарифів, перегляд місцевої складової відповідно до вимог СОТ)	Підготовка змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії; встановлення диференційованих розмірів «зелених» тарифів		Підготовка плану заходів з імплементації Директиви 2001/77/ЄС щодо впровадження на внутрішньому ринку електроенергії, виробленої з відновляваних джерел енергії			
Положення	Розділ XII, пп. 8.4.		п. 292				
Дата виконання	I квартал 2015 р.		до 15.03.15				
Виконавці			ЦОВВ				
Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
Стан виконання/Законодавча база	Виконано частково Прийнято: - Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів з імплементації Директиви 2001/77/ЄС і Директиви 2003/30/ЄС» від 19 червня 2013 р. № 429-04.06.15 ВРУ прийняла законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» №2010-Д (направлено до речового розгляду).						
ІІІ СЕКТОР ВУГЛЯНИЙ СЕКТОР							
<i>Реорганізація виробничої бази, механізми підтримки та лібералізація ринку</i>							
7.1. НАГЛЯМ	7.1. Завдання	Приватизація всіх вугледобувних підприємств відповідно до Закону України «Про особливості приватизації вугледобувних підприємств»	Реформа вугільної галузі та залучення стратегічних інвесторів, приватизація перспективних і ліквідація (консервація) збиткових вугледобувних підприємств	Проведення підготовки до приватизації та здійснення приватизації вугледобувних підприємств (шахт, шахтоуправлень)	Реструктуризація вугільного сектору (енергетичного, коксованого та бурого вугілля)		
	Положення	Розділ XII, пп. 6.1.	Розділ 3, п. 9)	п. 264	Розділ V, Глава 1, ст. 339		
	Дата виконання	протягом 2015-2016 років		протягом року			
	Виконавці			ЦОВВ			
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені (на реструктуризацію вугільної та торфодобувної промисловості передбачено 1 153 400,0 тис. грн.)					

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегія «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
7.2.	Завдання	Ліквідація або консервація усіх шахт, які не вдалося приватизувати	1) Ліквідація збиткових вугледобувних підприємств 2) Реалізація механізму консервації вугільних шахт				
	Положення	Розділ XII, пп. 6.2.	п. 264				
	Дата виконання	прогном 2015-2019 років	1)-2) до 30.06.15				
	Виконавці		ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					
	Стан виконання/Законодавча база	Виконано частково. Прийнято: - Розпорядження КМУ «Про ліквідацію деяких збиткових вугледобувних підприємств» від 8 липня 2015 р. № 696					
7.3.	Завдання	Соціальна підтримка працівників підприємств вугільної галузі та населення території, на яких розміщуються вугледобувні та вуглепереробні підприємства, що перебувають у стадії ліквідації (консервації)	Внесення змін до плану заходів щодо реалізації Концепції створення системи соціальної підтримки, затвердженого розпорядженням КМУ від 29 квітня 2013 р. № 353				
	Положення	Розділ XII, пп. 6.3.	п. 265				
	Дата виконання	IV квартал 2015 року	до 10.04.15				
	Виконавці		ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені (на поповнення об'єктивних коштів або збільшення статутних фондів вугледобувних підприємств для погашення простроченої заборгованості із заробітної плати працівникам, що утворилася на 1 січня 2015 року, передбачено 200 000,0 тис. грн.)					

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***	
7.4.	Завдання	<p>Виконано частково</p> <p>Прийнято:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розпорядження КМУ «Про внесення змін до плану заходів щодо реалізації Концепції створення системи соціальної підтримки працівників підприємств вугільної галузі та населення території, на яких розміщуються вугледобувні та вуглепереробні підприємства, що перебувають у стадії ліквідації (консервації)» від 14.05.2015 № 453; - Постанова КМУ «Про утворення Ради з питань функціонування системи соціальної підтримки працівників підприємств вугільної галузі та населення території, на яких розміщуються вугледобувні та вуглепереробні підприємства, що перебувають у стадії ліквідації (консервації)» від 3 червня 2013 р. № 434 	<p>Оптимізація державної підтримки вугільної галузі з метою проведення ефективної реструктуризації галузі (ліквідація та консервація шахт), забезпечення самоокунності видобутку вугілля та скорочення до 2020 року державної підтримки до мінімального обсягу</p>	<p>Підготовка проекту закону про державну підтримку вугільної галузі</p>				
	Положення							
	Дата виконання							
	Виконавці							
	Видатки держбюджету на 2015 рік	<p>Видатки не виокремлені (на державну підтримку вугледобувних підприємств для часткового покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції) передано 400 000,0 тис. грн.)</p>						
	Стан виконання/Законодавча база	<p>Не виконано</p> <p>Розроблено Міненерго вугілля: - проект Закону України «Про державну підтримку вугільної промисловості»</p>						
7.5.	Завдання	<p>Лібералізація вугільного ринку (впровадження біржової форми торгівлі вугіллям (електронні торги), перехід на прямі договори продажу вугілля, ліквідація ДП «Вугілля України»)</p>	<p>Лібералізація ринку вугілля, перехід на нову модель його функціонування; повна реформа системи ціно- та тарифування на енергію та паливо, зокрема перегляд механізму формування балансу енергоресурсів, відмова від перехресного субсидування та державного дотування</p>	<p>Підготовка змін до Закону України «Про торгівлю вугіллям» та інших законодавчих актів України щодо відосконалення функціонування товарних ринків</p>	<p>Підготовка змін до Закону України «Про здійснення державних закупівель» щодо питань проведення операцій з вугільною продукцією, деривативами на вугільну продукцію</p>	<p>3) Підготовка проекту закону про засади функціонування ринку вугільної продукції</p>		

П/н	Положення	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
	Положення II квартал 2015 року	Розділ XII, пп. 6.5.	Розділ 3., п. 9)	п. 267 1) до 30.04.15 2) до 30.07.15 3) до 30.06.15				
	Виконавці			1)-3) ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
	Стан виконання/Законодавча база	Виконано частково Прийнято: - Наказ Міненерговугілля про створення Робочої групи з розробки Плану заходів з реалізації Концепції переходу на біржову форму продажу вугілля від 18.03.2015 № 163; - Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції переходу на біржову форму продажу вугілля» від 26 жовтня 2011 р. N 1070; - Розпорядження КМУ «Деякі питання управління корпоративними правами держави Кабінетом Міністрів України» від 4 червня 2015 р. № 591 (ліквідація «НАК «Вугілля України»)						
ІV СЕКТОР ЯДЕРНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ СЕКТОР								
8. НАПРЯМ Розвиток існуючих та створення нових елементів ядерно-паливного циклу								
8.1.	Завдання	Підвищення безпеки ядерних реакторів, продовження термінів їх експлуатації, будівництво реакторів нового покоління, будівництво сховища відпрацьованого ядерного палива, перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему	Підготовка Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу України на 2015—2019 роки	Співробітництво на основі окремих угід, вирішення проблем, що виникли внаслідок Чорнобильської катастрофи				
	Положення	Розділ XII, пп. 5.1.	п. 263	Розділ V, Глава 1, ст. 342				
	Дата виконання	Починаючи з 2015 р.	до 10.04.15	-				
	Виконавці		ЦОВВ					
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені (на фізичний захист ядерних установок та ядерних матеріалів передбачено 25 113,5 тис. грн.)						
	Стан виконання/Законодавча база	Не виконано Прийнято: - Постанову КМУ «Про затвердження Комплексної (зведеної) програми підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій» від 7 грудня 2011 р. № 1270; - Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії поводження з радіоактивними відходами в Україні» від 19 серпня 2009 р. N 990; - Постанова Колегії Держатомрегулювання України «Про Національний план дій за результатами «стрес-тестів» від 05.03.2013 № 8 - Розроблено Міненерговугілля: проект Концепції розвитку атомно-промислового комплексу України на 2016 – 2020 роки						

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
ЗАГАЛЬНОІНСТИТУЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ							
В	ЗАДАЧІ ПРОЗОРІСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ						
9.	НАГЛЯМ						
9.1.	Завдання	Гарантування на рівні закону незалежного статусу регулятора у сфері енергетики відповідно до вимог Третього енергетичного пакета ЄС	Підготовка проекту закону про державне регулювання у сфері енергетики з урахуванням пропозицій Секретаріату Енергетичного Співробітництва				
	Положення	Розділ XII, пп. 3.1.	п. 251				
	Дата виконання	IV квартал 2015 р.	до 30.10.15				
	Виконавці		ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					
	Стан виконання/Законодавча база	Не виконано Прийнято: - Указ Президента України «Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 10 вересня 2014 року № 715/2014 - Розроблено Міненерговугілля: - проект Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 28 травня 2015 року реєстр. № 2966					
9.2.	Завдання	Впровадження стандартів Ініціативи прозорості видобувних галузей (ЕІТІ), законодавче закріплення вимог щодо ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності видобувних компаній виключно за міжнародними стандартами	1) Підготовка змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» 2) Підготовка проектів нормативно-правових актів щодо отримання достовірних даних для звіту ЕІТІ 3) Підготовка і публікація зазначеного звіту в частині платежів компаній та доходів Уряду від діяльності компанії нафтогазової галузі				
	Положення	Розділ XII, пп. 3.2.	п. 252				
	Дата виконання	-	1) до 30.06.15 2) до 30.04.15 3) до 30.09.15				
	Виконавці		1–4) ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені					

П/н	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна – 2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна – 2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***	
	Стан виконання Законодавча база	Виконано частково						
	Завдання	Прийнято: - Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 16.06.15 № 521-VIII. Розроблено Міненергоупільня: - проект постанови КМУ «Про затвердження Порядку забезпечення прозорості у видобувних галузях»						
	Положення	Впровадження сучасних європейських стандартів корпоративного управління державними енергетичними компаніями відповідно до рекомендацій ОЕСР	Впровадження сучасних європейських стандартів корпоративного управління державними енергетичними компаніями відповідно до рекомендацій ОЕСР			Впровадження в корпоративному управлінні передових міжнародних стандартів і практик на основі настанов ОЕСР		
	Дата виконання	Розділ XII, пп. 3.3.	п. 253			Частина II, Розділ D, п. 28, пп. с.		
	Виконавці	Протягом 2015-16 років	Протягом року					
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені (на загальне керівництво та управління у сфері паливно-енергетичного комплексу та вугільної промисловості передбачено 37 332,0 тис. грн.)	ЦОВВ					
	Стан виконання/Законодавча база	Виконано частково Прийнято: - Постанови КМУ «Про внесення змін до постанов КМУ від 03.09.2008 №777 («Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки»)» від 15.06.2015 № 396 і «Деякі питання діяльності Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України»)» від 02.12.2009 №1354; - Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки» від 27.05.2015 № 662; - Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI зі змінами від 19.03.2015 № 272-VIII НАК «Нафтогаз України» ініціював проект з розробки Плану дій щодо реформи корпоративного управління, для чого залучено консультантів компанії «PricewaterhouseCoopers (PwC)» та юристів «Baker & McKenzie». План представлено ЄБРР і НАК «Нафтогаз України» 10.07.15						
10.	НАЛРЯМ	Удосконалення законодавства та регуляторного середовища для залучення приватних інвестицій в енергетичну галузь						
	10.1. Завдання	Прийняття оновленої редакції Кодексу України про надра, а також врегулювання на рівні закону порядку надання спеціальних дозволів та проведення аукціонів з їх продажу тощо	Підготовка проекту Кодексу України про надра (нова редакція)	Сприяння взаємному інвестуванню у сферу енергетики на недискримінаційній основі				
	Положення	Розділ XII, пп. 5.1.1.- 5.1.9.	п. 256	Розділ V, Глава 1, ст. 338, п. г.				
	Дата виконання	-	1) до 01.04.15	-				
	Виконавці	-	ЦОВВ	-				
	Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						

П/н	Стан виконання Законотдавача база	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
11.	НАГРЯМ	Не виконано Прийнято: - Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року № 132/94	Диверсифікація джерел постачання первинних джерел енергії та палива для атомних електростанцій					
11.1.	Завдання	Поступове введення в дію вимоги про те, що річний обсяг імпорту природного газу, нафти, нафтопродуктів та вугілля в Україну з одного джерела не може перевищувати 30 %	Диверсифікація шляхів та джерел постачання первинних енергоресурсів, нарощування видобутку вугілля в Україні	Створення системи моніторингу обсягів імпорту природного газу, нафти/нафтопродуктів та вугілля в Україну				
	Положення	Розділ XII, пп. 7.3.	Розділ 3., п. 9)	п. 288				
	Дата виконання	-	-	до 31.12.15				
	Виконавці	Видатки не виокремлені		ЦОВВ				
	Видатки держбюджету на 2015 рік							
	Стан виконання Законотдавача база	Виконано частково - Меморандуму про взаєморозуміння щодо спільного підходу до подолання викликів диверсифікації та безпеки постачання природного газу від 10.07.2015, сторонами якого стали, зокрема, ЄС та його окремі країни-члени; - Договір про сполучення транскордонних газопроводів (договір про нову угорський оператор FGSZ), підписана 05.06.2015-29.05.2015; - Договір про розширення поставок ядерного палива на атомні електростанції України до 2020 року між ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» і Westinghouse Electric Company від 30.12.2014						
12.	НАГРЯМ	Стимулювання енергоефективності для скорочення енергоспоживання						
12.1.	Завдання	Затвердження Національного плану дій з енергоефективності на період до 2020 року	Зниження енергоспоживання ВВП на 20 відсотків шляхом забезпечення (впровадження) 100 відсотків обов'язкового комерційного обліку споживаних енергоресурсів (енергії та палива)	Затвердження Національного плану дій з енергоефективності на період до 2020 року з урахуванням пропозицій Секретаріату Енергетичного Співтовариства	Сприяння енергоефективності та енергозбереженню, у тому числі шляхом формування політики щодо енергоефективності та структури права і нормативно-правової бази з метою досягнення значного прогресу відносно до стандартів ЄС	Розробка Національного плану дій з енергоефективності з урахуванням Директиви 2010/32/ЄС щодо кінцевої ефективності використання енергії та енергетичного сервісу, Директиви 2010/31/ЄУ щодо енергетичних характеристик будівель, Директиви 2010/30/ЄУ щодо маркування енергетичної продукції		
	Положення	Розділ XII, пп. 8.1.	Розділ 3, п. 9)	п. 289	Розділ V, Глава 1, ст. 338, п. 1.	п. 15		
	Дата виконання	-	до кінця 2020 року	до 31.07.15	-	до 01.02.12		
	Виконавці		ЦОВВ	ЦОВВ		ЦОВВ		

П/п	Угода про коаліцію/УК	Стратегія «Україна –2020»	План заходів з виконання програми КМУ (УК) і Стратегії «Україна –2020»	Угода про асоціацію з ЄС*	План заходів у рамках ДЕС	Україна-МВФ Меморандум	Інше***
Видатки держбюджету на 2015 рік	Видатки не виокремлені						
Стан виконання/Законодавча база	Не виконано. Прийнято: 1446; - розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010-2015 роки» від 19 листопада 2008 р. № 1446; - постанову КМУ «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки» від 1 березня 2010 р. № 243; - розпорядження КМУ «Про затвердження плану коротко- та середньострокових заходів щодо скорочення обсягу споживання природного газу на період до 2017 року» від 16 жовтня 2014 р. № 1014 Розроблено Держенергоефективності: - Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національного плану дій з енергоефективності до 2020 року»						

Позначення:

1. Угода про коаліцію/УК - Угода про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» ВРУ VIII скликання від 27 листопада 2014 року;
  2. Стратегія «Україна – 2020» - Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020», схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015;
  3. План заходів з виконання програми КМУ і Стратегії «Україна – 2020» - План заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна—2020» у 2015 році, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 березня 2015 р. № 213;
  4. Угода про асоціацію з ЄС - Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року, № 1678-VII;
  5. План заходів в рамках ДЕС - План заходів щодо виконання зобов'язань в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, затверджений розпорядженням КМУ від 3 серпня 2011 р. № 733. План заходів підготовлено відповідно до Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, ратифікованого Законом України N 2787-VI (2787-17) від 15.12.2010;
  6. Україна-МВФ Меморандум - Меморандуми про економічну та фінансову політику до Листів про наміри України до МВФ від 27.02.15 № 3080/0/2-15 і від 21.07.2015
- * - Додаток ХХVII до Глави 1 Розділу V Угоди про асоціацію в ЄС містить зобов'язання України щодо імплементації європейського законодавства відповідно до Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;
- ** - Видатки Державного бюджету України на 2015 рік для Міністерства Енергетики. На впровадження Програми реформування та розвитку енергетичного сектора передбачено 8901,7 тис. грн.
- *** - Інші зобов'язання України та відповідні ініціативи узгоджуються у цілому з наведеними у Таблиці пріоритетами реформи, зокрема:
- 1) Україна має зобов'язання щодо реформування та моніторингу у сфері енергетики у рамках меморандумів про взаєморозуміння між Україною та ЄС щодо отримання макрофінансової допомоги, а також угоди про позику (Перша позика на політику розвитку) із Світовим банком.
  - 2) Громадською платформою «Реанімаційний пакет реформ» підготовлено пропозиції щодо реформи енергетичного сектору. Детальний опис пропозицій наведено на Інтернет-сторінці: <http://www.gpc.ua/ua/groups-gr/getofoma-energetichnoyi-politiku>

МЦПД – провідний незалежний аналітичний центр, що функціонує з 1994 року та орієнтується у своїй роботі на стандарти RAND Corporation та інших провідних світових think-tanks.

МЦПД – це команда з понад 20-ти аналітиків. Впродовж понад 20-ти років аналітики та експерти МЦПД розробляють рекомендації для Уряду, місцевої влади та громад щодо запровадження найкращого європейського та світового досвіду реформ в Україні.

МЦПД – це низка законопроектів та інших нормативно-правових актів, прийнятих на основі рекомендацій Центру.

МЦПД – це проекти, реалізовані в європейських країнах, та партнерство з міжнародними інституціями, аналітичними центрами та громадськими організаціями з усього світу.

МЦПД – це потужний майданчик для обміну думками, на якому відбувається понад 100 конференцій, семінарів, вебінарів, круглих столів, тренінгів та інших заходів на рік за участю представників влади, політиків, експертів та аналітиків, громадських діячів та активістів.

МЦПД – це регулярні аналітичні публікації Inside Ukraine, Foreign Policy Insight та щомісячний Економічний прогноз, що тримають руку на пульсі державних рішень, політичної конкуренції та економічної ситуації всередині України, а також зовнішньополітичних стратегій та подій у світі, що мають вплив на Україну.

МЦПД – синергія аналітичного й інформаційного напрямків роботи завдяки унікальному партнерству з новинним порталом «Апостроф» apostrophe.com.ua.

МЦПД – це можливість проходження стажування для талановитої молоді та обміну досвідом для реалізованих професіоналів.

Наше гасло: Робимо зміни можливими!